

Handläggare
Karin Kuttainen
Telefon: 08-508 28 717**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnaönden
MHN 2018-03-13 p 23

Undersökning av parkmark och båtupplägningsplatser

Redovisning av genomförd undersökning

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna rapporten ”Översiktliga miljötekniska markundersökningar, Parkmark och båtupplägningsplatser i Stockholm”
2. Överlämna rapporten till Idrottsförvaltningen och berörda stadsdelsförvaltningar

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms stad har en lång industrihistoria. Där det idag finns bostadskvarter och parker kan det tidigare ha bedrivits industriell verksamhet. Tidigare verksamheter och fyllnadsmassor kan medföra att det finns föroreningar i ytliga lägen inom idag lättillgängliga och välbesökta områden. En typ av verksamhet som också lämnar kvar föroreningar i marken är båtupplägningsplatser.

För att ta reda på om tidigare verksamheter eller tillförda fyllnadsmassor förorenat områden, där många barn vistas samt vid båtupplägningsplatser, beställde miljöförvaltningen en undersökning av ytlig jord i sju parker samt vid fyra båtupplägningsplatser. Vid båtupplägningsplatserna togs även djupare prov. I bilagda rapport framgår vilka parker och båtupplägningsplatser som ingått i undersökningen.

Undersökningen är översiktlig och omfattar 1-3 samlingsprov per park och 3-5 samlingsprov per båtupplägningsplats. Varje samlingsprov utgörs av jord från 2-5 närliggande provpunkter, som

blandats till ett gemensamt prov. Samlingsproven har analyserats med avseende på ett stort antal ämnesgrupper som metaller, PAH och PCB. Proven från båtuppläggningsplatserna analyserades även med avseende på ämnen som historiskt ingått i båtottenfärger, t.ex. tennorganiska föreningar som TBT, DBT och MBT samt Irgarol och PFAS. Antalet prov anpassades till respektive områdes storlek.

Analysresultaten jämfördes med tidigare framtagna riktvärden för parkmark, PRV, samt Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig och mindre känslig markanvändning, KM respektive MKM. Grunden för PRV är Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning, KM, men då exponeringsvägar som intag av egenodlade grönsaker eller eget brunnsvatten inte är aktuella i parkmark har en modifiering av riktvärdena gjorts.

I undersökningen av parkmark har framför allt förhöjda föroreningshalter av bly och PAH påträffats. Dessa föroreningar är vanliga i stadsmiljö och historiskt betingade, det beror bland annat på nedfall av luftburna partiklar från såväl fordonstrafik som uppvärmning. I sex av parkerna överskrider blyhalten PRV i någon punkt och i två parker överskrids halten PAH-H.

För fem parker föreslås inga ytterligare undersökningar eller åtgärder så länge markanvändningen är oförändrad och inga schaktarbeten genomförs. För resterande två parker föreslås kompletterande undersökningar och fördjupade riskbedömningar.

Påträffade halter i parkmark bedöms inte medföra några akuta hälsorisker för människor som vistas inom området. Föroreningarna finns dessutom under en grässvål.

Vid alla båtuppläggningsplatser har kraftigt förhöjda föroreningshalter påträffats. För tre objekt är blyhalterna, och i ett fall även PCB-halterna, så höga att även enstaka intag av jord kan vara skadligt för människors hälsa. Det bedöms även finnas risk för skadlig föroreningsspridning till ytvatten från samtliga objekt.

Syftet med båtottenfärger är bland annat att förhindra påväxt, vilket gör att de innehåller ämnen som är toxiska för vattenlevande organismer. Vilka dessa ämnen är har varierat över tid. Koppar, zink, bly, kvicksilver, PCB (polyklorerade bifenyler), TBT (tributyltenn), diuron och Irgarol är exempel på sådana ämnen. PCB-förekomsten förklaras av att ämnet har funnits med som mjukgörare i färgen.

För båtuppläggningsplatserna har förvaltningen informerat Idrottsförvaltningen och kommer, vid behov, att bistå Idrottsförvaltningen i planering av lämpliga åtgärder på kort och på längre sikt. Ett exempel på påträffade föroreningar vid båtuppläggningsplatser finns i bilaga 2.

Miljöförvaltningen bedömer att det kan finnas risk för motsvarande höga föroreningshalter även inom andra, ännu ej provtagna, båtuppläggningsplatser och förordar att information om påträffade föroreningar sprids till alla som kommer att vistas inom dessa områden.

Miljöförvaltningen kommer att bistå stadsdelarna och övriga berörda i det fortsatta åtgärdsarbetet. För båtuppläggningsplatserna kommer krav ställas på att informationsinsatser genomförs redan inför årets båtsäsong. Förvaltningen kommer även att samverka med/bistå Idrottsförvaltningen i diskussionerna kring möjliga alternativa användningar av båtuppläggningsplatser sommartid.

Slut

Bilagor

1. Rapporten ”Översiktliga miljötekniska markundersökningar, Parkmark och båtuppläggningsplatser i Stockholm”
2. Rapporten ” Översiktlig miljöteknisk markundersökning, Resultatrapport 10 – Båtuppläggningsplatser vid Stallmästaregårdens båtsällskap, Brunnsviken”